

«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»

Директори Институти забон ва

адабиёти ба номи Абӯабдулло Рӯдакии

АИ ҚТ, доктори илмҳои филология,

узви вобастаи АИ ҚТ

Раҳматуллозода С.

» с.2018

ХУЛОСАИ

Институти забон ва адабиёти ба номи Абӯабдулло Рӯдакии

Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон

Ба диссертатсияи номзодии Абдуллоева З. Ф. дар мавзӯи «Таърихи инкишофи истилоҳоти мусиқӣ дар забони тоҷикӣ» аз рӯйи ихтисоси 10.02.22 – Забонҳои халқҳои кишварҳои хориҷии Аврупо, Осиё, Африко, сокинони бумии (аборигенҳо) Амрико ва Австралия (забони тоҷикӣ), ки дар шӯъбаи луғат ва истилоҳоти Институти забон ва адабиёти ба номи Абӯабдулло Рӯдакии Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон омода гардидааст.

Муаллифи диссертатсия Абдуллоева Заррина Фатуллоевна ходими хурди илмии шӯъбаи луғат ва истилоҳоти Институти забон ва адабиёти ба номи Абӯабдулло Рӯдакии АИ ҚТ мебошад.

Абдуллоева Заррина соли 1991 Донишгоҳи давлатии Тоҷикистонро аз рӯйи ихтисоси забони форсӣ хатм намудааст.

Шаҳодатнома оид ба супоридани имтиҳонҳои номзадӣ 4 ноябри соли 2018, № 491 аз тарафи Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дода шудааст.

Рохбари илмӣ – Султонов Мирзоҳасан Баротович, доктори илмҳои филология, узви вобастаи АИ ҶТ, сарҳодими илмии шӯбаи лугат ва истилоҳоти Институти забон ва адабиёти ба номи Абӯабдулло Рӯдакии АИ ҶТ мебошад.

Мавзӯи диссертатсияи номзади номбурда дар ҷаласаи Шӯрои илмии Институти забон ва адабиёти ба номи Абӯабдулло Рӯдакии Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар таърихи 18.10.2013, суратмаҷлиси № 8 тасдиқ гардидааст.

Дар натиҷаи баррасӣ маҷлиси васеи шӯбаҳои забон, лугат ва истилоҳот ба чунин хулоса омад:

Диссертатсия дар сатҳи хуби илмию таҳқиқотӣ навишта шуда, аз муқаддима, се боб, хулоса ва рӯйхати адабиёт иборат мебошад. Дар диссертатсия истилоҳоти мусиқӣ аз лиҳози ташаккул ва таҳаввул баррасӣ шудааст.

Соҳтор ва муҳтавои диссертатсия ба талаботи таҳқиқоти соҳавии шиносномаи ихтисоси: 10.02.22. – Забонҳои халқҳои мамлакатҳои хориҷии Аврупо, Осиё, Африқо ва бумиёни Амрико ва Австралия (забони тоҷикӣ) мувофиқат мекунад.

Таҳқиқоти мазкур дар асоси таҳлили маводи илмию бадеии марбут ба истилоҳоти соҳаи мусиқии тоҷик таълиф гардидааст.

Муҳиммияти мавзӯ, пеш аз ҳама, дар ҷабудани пажӯҳиши ҷудоғона ва мушаххас оид ба таърихи инкишофи истилоҳоти мусиқӣ дар забони тоҷикӣ зоҳир мегардад. Истилоҳоти мусиқии тоҷикӣ яке аз масъалаҳои муҳим буда, суннати ин санъати нафисаи миллати тоҷикро дар тӯли таърих дар худ инъикос мекунад.

Мусиқӣ тӯли садсолаҳо вазифаи ғоявию тарбиявӣ ва маданияу маърифатиро иҷро намуда, дар амри пешрафти умумии иҷтимоӣ, ғоявӣ ва фарҳангии инсоният ва тарбияи ахлоқию зебописандии он воситаи муҳимми маънавӣ ба шумор меравад.

Мақсад ва вазифаҳои тадқиқот. Мақсад аз тадқиқи таърихи ташаккул ва тақомули истилоҳоти мусиқӣ таъйини шеваву равишҳои асосии истилоҳнигориву истилоҳгузинӣ дар ин шохаи илму санъат мебошад, ки барои таҳқиқи ҳамаҷонибаи забон ва истилоҳоти илмии мусиқии тоҷикӣ, вежагиҳои забони илм, имкону тавони ин забон дар баёни матлаби илмӣ ва ғайра замина муҳайё мегардонад.

Дар робита ба ҳамин мақсад диссертант ба он ноил шудааст, ки:

- бо истифода аз осори фаровони назарии ватаниву хоричӣ мафҳуми истилоҳ ва махсусиятҳои онро таъйин намояд;
- истилоҳотеро, ки аз забонҳои эронии миёна ба забони форсӣ-тоҷикӣ ворид шудаанд, муқаррар намояд;
- маънии мушаххаси истилоҳоти ҷудоғонаи мусиқиро тавзеҳ бидиҳад;
- ба сифати истилоҳ истифода шудани калимаҳои мустаъмалро шарҳ диҳад;
- тағйири маънӣ намудани истилоҳотро муайян созад;
- нақши иқтибосот ва тарҷумаи иқтибосиро дар ғанӣ гардидани истилоҳоти мусиқии тоҷикӣ нишон диҳад.

Навгониҳои илмии таҳқиқот. Дар илми забоншиносии тоҷик бори нахуст таърихи ташаккул ва тақомули истилоҳоти мусиқӣ мавриди таҳқиқи густурда қарор гирифта, замина ва марҳилаҳои ташаккули ин истилоҳот дар заминаи маводи фаровони аз осори илмию адабии пешиниёну имрӯзиён ғирдоваришуда ташхису таъйин гардидааст.

Масоили асосии ба дифоъ пешниҳодшуда, ки навгонии илмӣ ва хусусиятҳои асосии фарқкунандаи диссертатсияро инъикос мекунанд, асосан инҳоянд:

1. Истилоҳоти мусиқӣ ҷамъоварӣ ва ба чор ғурӯҳ дастабандӣ шуданд:

- 1) истилоҳоти содаи мусиқӣ;
- 2) истилоҳоти сохтаи мусиқӣ;

3) истилоҳоти мураккаби мусиқӣ;

4) ибораистилоҳоти мусиқӣ.

2. Истилоҳоти иқтибосӣ ва иқтибоси тарҷумавии истилоҳоти мусиқӣ, ки аз забонҳои дигар ба забони тоҷикӣ ворид гардидаанд, гирдоварӣ шудаанд. Ин истилоҳот ҳамчунин ба истилоҳоти арабӣ, юнонӣ, хиндӣ гурӯҳбандӣ карда шудаанд;

3. Маънии мушаххаси бархе аз ин истилоҳот бо роҳи муқоиса бо муодили арабӣ ва гоҳе бо муодили русӣ ва англисии онҳо муқаррар карда шудааст.

Аҳамияти илмӣ ва назариявии таҳқиқот. Таҳқиқе, ки дар заминаи таърихи инкишофи истилоҳоти мусиқӣ анҷом дода шудааст, ба таҳқиқоти минбаъдаи таърихи ташаккул ва тақомули истилоҳоти дигар соҳаҳои илму фан роҳ мекушояд.

Натиҷаи таҳқиқи рисола имкон дорад барои омӯзиши масъалаҳои назариву амалии истилоҳот, таърихи ташаккули истилоҳоти илмии форсӣ-тоҷикӣ ва ғайра истифода шавад. Баъзе қисматҳои рисола метавонад барои таҳияи фарҳангҳои решашиносӣ ва истилоҳот, таҳияи китобҳои дарсии мактабҳои мусиқӣ, макотиби олии таълифоти илмии Консерваторияи миллии ва пажӯҳишгоҳҳои Академияи илмҳои Тоҷикистон мавриди истифода ва баҳрабардорӣ қарор бигирад.

Мухтавои асосии диссертатсия дар конференсияи ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ [2015, 2016, 2017, 2018], дар конференсияи илмӣ-амалии олимону муҳаққиқони Институти забон ва адабиёти ба номи Абӯабдулло Рӯдакии Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шакли маърузаҳои илмӣ гузориш шудааст. Аз рӯи мавзӯи диссертатсия дисертант 3 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии Федератсияи Россия ва Комиссияи олии аттестатсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба чоп расонидааст.

Институти забон ва адабиёти ба номи Абӯабдулло Рӯдакии Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон диссертатсияи Абдуллоева

Заррина Фатуллоевнаро дар мавзӯи «Таърихи инкишофи истилоҳоти мусиқӣ дар забони тоҷикӣ» кори илмӣ ба анҷомрасида меҳисобад. Дар ин замина диссертатсияи мазкурро барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филология аз рӯи ихтисоси 10.02.22. – аз рӯи ихтисоси 10.02.22 – Забонҳои халқҳои кишварҳои хориҷии Аврупо, Осиё, Африко, сокинони бумии (аборигенҳо) Амрико ва Австралия (забони тоҷикӣ) тавсия менамояд.

Иштирок доштанд: 10 нафар

Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарафдор» - 10 нафар, «муқобил» - нест.
«бетараф» - нест,

Қарори №10/2 аз 09.11.с.2018.

Раиси ҷаласаи васеъ
доктори илмҳои филология,
узви вобастаи АИ ҶТ

Раҳматуллозода С.

«Имзои Раҳматуллозода Саҳидодро тасдиқ мекунам»

Нозири калони кадрҳои Институти забон ва адабиёти
ба номи Абӯабдулло Рӯдакии АИ ҶТ

Муродова С.

